

Arbarks strategi 2025-2027

Innledning

Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek (Arbark) er et tingsrettslig sameie mellom LO og Arbeiderpartiet. Arbarks styre består av representanter for eierne og staten ved Riksarkivaren. Styret velges av et representantskap bestående av representanter fra medlemsorganisasjonene (LO, Arbeiderpartiet og LOs fagforbund). Arbarks drift finansieres hovedsakelig av eierne og staten ved Kultur- og likestillingsdepartementet. Det er et mål for Arbark å øke den statlige finansieringsandelen som i 2023 var på 36 prosent.

Arbark har 16 fast ansatte (2024) og er inndelt i tre faggrupper: arkiv, bibliotek og foto. I tillegg kommer IT- og kontortjenester. Kontorer, magasiner og lesesal/publikumsekspedisjon ligger i Oslo Kongressenter Folkets Hus. Arbark har også et eksternt magasin på Lindeberg i Oslo.

Vedtektene sier at Arbark «har som formål å være et dokumentasjonssenter både av historisk og aktuell karakter. Det skal samle inn og sikre for framtida materiale om norsk arbeiderbevegelse og om norske forhold av interesse for forståelsen av arbeiderbevegelsens utvikling og aktuelle situasjon. Institusjonen skal slik være både et bibliotek og et arkiv».

Ifølge vedtektene skal også Arbark:

- «være åpent for alle interesserte»
- «holde sitt materiale lettest mulig tilgjengelig for brukerne og yte service overfor alle som søker opplysninger om arbeiderbevegelsens virksomhet»
- «aktivt samarbeide med institusjoner i inn- og utland for å realisere sin målsetting
- «der det faller naturlig aktivt planlegge og delta i planlegging av forskning»
- «fungere som konsultativt og koordinerende organ når arbeiderbevegelsens sentrale organisasjoner tar initiativ til historiske framstillinger»

Samfunnsoppdrag

Arbark er Norges største privateide arkivinstitusjon. De betydningsfulle samlingene fra arbeiderbevegelsen og venstresidens politiske og sosiale bevegelser er en sentral del av vår kollektive hukommelse. Arbark har en samarbeidsavtale med Riksarkivet om fordeling av ansvar for grupper av private arkivskapere med virksomhet på nasjonalt nivå.

Arbark bevarer fortløpende arbeiderbevegelsens mangfoldige kulturarv, i form av arkiv, publikasjoner, foto, plakater, faner, audiovisuelt og digitalt materiale, for å formidle den til nye generasjoner. Høsting og sikring av samtidsinformasjon er likestilt med forvaltning og formidling av Arbarks historiske samlinger. Arbark er en kunnskapsinstitusjon. Vår arkiv- og historiefaglige kompetanse skal være til nytte for arbeiderbevegelsen, våre arkivskapere og andre privatarkivinstitusjoner. Vi veileder og gir råd i bruken av samlingene.

Arbark har tatt på seg en rolle som utviklingsinstitusjon innenfor arkivfeltet, blant annet med utprøving av ny teknologi som kunstig intelligens. Arbark skal utvikle metoder og løsninger for å høste og sikre digitalt skapte privatarkiv i henhold til egen bevaringsplan.

Arbark skal samarbeide med Arkivverket og fylkeskoordinerende institusjoner for privatarkiv for å oppnå myndighetenes mål om en samlet samfunnsdokumentasjon:

- nasjonalt i tråd med rammene skissert i Arkivverkets privatarkivstrategi og bevaringsplan for privatarkiv
- regionalt gjennom de fylkeskoordinerende institusjonene innenfor Arbarks lokale bevaringsområde (Oslo, Akershus og Buskerud) og deres bevaringsplaner for privatarkiv

Arbark samarbeider med Arkivverket om publisering og langtidsbevaring på Digitalarkivet. Arbark samarbeider også med Nasjonalbibliotekets Senter for kulturarvdigitalisering, så vel som andre kulturinstitusjoner i form av deltakelse i nettverk og enkeltprosjekter.

Utover å gjøre kilder og datasett tilgjengelige for brukere, øker Arbark samlingenes merverdi gjennom å drive et kulturhistorisk formidlingsarbeid. Dette arbeidet består av tekster og innlegg på egen nettside og sosiale medier, utstillinger, gruppebesøk, fagartikler, undervisning og foredrag samt utgivelse av tidsskriftet Arbeiderhistorie.

Formidlingsvirksomheten skal gjøre Arbark mer synlig og bidra til å gi nye brukere kunnskap om og tilgang til samlingene. Arbark skal tilpasse formidlingen på grunnlag av egen statistikk, informasjon om brukerne, og i henhold til universell utforming.

Arbark gir råd til arkivskapere og sprer faglig kompetanse om metodikk og løsninger gjennom veiledninger, kurs og seminarer.

Strategiske satsningsområder i perioden 2025-2027

Digitalisering

Arbark skal bidra til den digitale omstillingen av samfunnet gjennom å gjøre kilder, kulturarv og åpne data fra samlingene enkelt tilgjengelig – hvor og når som helst, for så mange som mulig.

Handlingsplan:

- utnytte egen digitaliseringskapasitet til digitalisering av prioriterte dokumentserier fra samlingene
- videreføre samarbeidet med Nasjonalbibliotekets Senter for kulturarvdigitalisering for foto og audiovisuelt materiale
- langtidsbevare og tilgjengeliggjøre digitale kilder og datasett i størst mulig grad gjennom de nasjonale fellesløsningene Digitalarkivet og Digitalt Museum

- utarbeide og lede prosjekter med utvikling av metoder og løsninger for å høste og sikre digitalt skapte privatarkiv innenfor bevaringsområdet
- utprøve og ta i bruk ny teknologi, inkludert kunstig intelligens, for metadataberikelse og bedre søkemuligheter
- vektlegge universell utforming og enkel tilgjengelighet i våre publiseringsløsninger

Bærekraft

Arbark skal bidra til grønn omstilling, støtte opp om FNs bærekraftmål og bidra til å oppfylle visjonene om nullutslipp og klimanøytralitet.

Handlingsplan:

- ivareta energibesparende IT-investeringer og -drift
- unngå unødvendig datalagring
- tilpasse bevaringsrutiner for digitalt materiale
- utføre transport med nullutslippskjøretøy
- være bevisst korrekt avfallshåndtering og gjenbruksløsninger
- unngå unødvendig bruk av arkivemballasje

Sikkerhet og beredskap

Arbark skal ha struktur og rutiner som ivaretar drift, publikum og personalet ved alvorlige hendelser. IT-systemene og de fysiske og digitale samlingene skal sikres.

Handlingsplan:

- utføre risikoanalyse
- videreutvikle rutinebeskrivelser og beredskapsplaner
- gjennomføre et systematisk HMS-arbeid
- gjøre sikkerhets- og beredskapstiltak godt kjent for ansatte

Medarbeidere

Arbark er en kunnskapsinstitusjon og skal aktivt legge til rette for personalets faglige utvikling.

Handlingsplan:

- organisere arbeidet i tverrfaglige prosess- og prosjektgrupper
- utvikle faglige løsninger basert på ny teknologi
- legge til rette for kursdeltakelse og videre- og etterutdanning
- fremme deling og overføring av kompetanse mellom ansatte og fagområder
- støtte nettverksbygging og faglig utvikling gjennom de ansattes deltakelse på møter og konferanser
- legge til rette for et inkluderende og godt arbeidsmiljø

Mangfold

Arbarks virksomhet og samlinger skal ha et likestillings-, minoritets- og mangfoldperspektiv.

Handlingsplan:

- synliggjøre og fortsette å samle inn materiale fra de internasjonale solidaritetsorganisasjonene
- samle inn materiale fra personer med minoritetsbakgrunn innenfor bevaringsområdet
- øke dokumentasjonen av kvinner og kvinnebevegelser
- synliggjøre kvinners innsats i fagbevegelsen og venstresidens politiske og sosiale organisasjoner
- delta i nettverk av bevaringsinstitusjoner for kvinnearkiv

Formidling

Arbark tilgjengeliggjør samlingene digitalt og fysisk, og driver en kulturhistorisk formidlingsvirksomhet, også med sikte på å nå nye brukergrupper.

Handlingsplan:

- benytte LOs besøkssenter til formidling og arrangementer
- skrive artikler som kan publiseres i tidsskrifter som når nye brukergrupper
- oppsøke studentmiljøer i andre fag enn historie/arkiv, for eksempel kunstuddanningsinstitusjoner